

Aanpassingen lijfrentebesluit

24-02-2022 | Door Kees van Oostwaard, werkzaam bij ATHORA
Fiscale Zaken Athora

Op 22 december 2021 heeft de staatssecretaris van Financiën diverse wijzigingen op het lijfrentebesluit in de Staatscourant gepubliceerd.¹

In de Korte berichten heeft Financieel Actief er al aandacht aan besteed. In dit artikel ga ik op diverse wijzigingen nader in.

De wijzigingen

De staatssecretaris heeft besloten in het besluit alleen de wijzigingen van het al bestaande besluit op te nemen en geen integrale versie te publiceren. Dat heeft als voordeel dat de wijzigingen als zodanig kenbaar zijn. Een integrale versie *daarnaast* was echter ook welkom geweest.

De inhoudelijke wijzigingen zien op de volgende onderwerpen:

- Twee goedkeuringen voor situaties waarin De Nederlandsche Bank (DNB) of de Autoriteit Financiële Markten (AFM) maatregelen heeft getroffen waardoor voor lopende lijfrente-uitkeringen niet langer kan worden voldaan aan de voorwaarde 'vast en gelijkmatig'.
- Een goedkeuring voor de situatie waarin een restsaldo ontstaat bij een lijfrente die wordt uitgekeerd in de vorm van beleggingseenheden.
- Verduidelijking voor de lijfrenterekening en het lijfrentebeleggingsrecht
- Onderscheid tussen ingegane en nog niet-ingegane uitkeringen uit een nabestaandenlijfrenterekening of -lijfrentebeleggingsrecht.
- Een goedkeuring die het voor een nabestaande, die op het moment van gerechtigd worden tot het nabestaandenlijfrentekapitaal al de AOW-leeftijd heeft bereikt, mogelijk maakt de lijfrentetermijnen over een kortere periode te laten lopen dan de minimale looptijd van 20 jaar.
- Een goedkeuring voor vanuit het UWV verstrekt leefvervoer.

¹ Besluit van 13 december 2021, nr. 2021-22413, Staatscourant 22 december 2021, nr. Nr. 48029

In dit artikel zal ik enkele van deze wijzigingen bespreken.

Vast en gelijkmatig

In een nieuw toegevoegde paragraaf gaat de staatssecretaris in op de mogelijkheid dat toezichthouders DNB en AFM maatregelen kunnen treffen waardoor al lopende lijfrente-uitkeringen niet meer voldoen aan het criterium 'vast en gelijkmatig'. Als voorbeeld wordt genoemd de situatie waarbij lijfrente-aanbieders geliquideerd worden of failliet worden verklaard.

Na bijvoorbeeld een faillissement zal een curator lagere uitkeringen doen dan oorspronkelijk overeengekomen. Daarmee wordt niet meer aan het criterium 'vast en gelijkmatig' voldaan. Gevolg: negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen en verschuldigheid van revisierente.

De verzekeringnemer/begunstigde heeft hier geen invloed op. Daarom is er nu een goedkeuring die nadelige gevolgen van een dergelijke verlaging moet voorkomen. Ook is het toegestaan de uitkeringen naar de oorspronkelijke omvang te herstellen. Verder is goedgekeurd dat bij overname door een andere uitvoerder na liquidatie of faillissement van de oorspronkelijke uitvoerder, een nagekomen bedrag uit de afwikkeling van de voormalige financiële instelling geacht wordt te voldoen aan het criterium 'vast en gelijkmatig'.

Er gelden enkele voorwaarden voor beide goedkeuringen waaraan in de praktijk normaliter voldaan zal worden.

Commentaar

Deze goedkeuringen zullen ingegeven zijn door het faillissement van Conservatrix in 2020. En hoewel het uiteraard niet te hopen is dat zich dit in de toekomst vaker voordoet, heeft de staatssecretaris er blijkbaar voor gekozen niet te focussen op de casus van Conservatrix, maar de goedkeuring in algemene termen te formuleren.

De goedkeuringen zijn wenselijk, hetgeen niet wegneemt dat uitvoerders zich soms in bochten zullen moeten wringen om er uitvoering aan te geven.

Restsaldo bij lijfrente in beleggingseenheden

De hoogte van de lijfrente-uitkeringen in beleggingseenheden mogen gedurende een periode van 12 maanden worden gefixeerd op een bepaald bedrag in euro's.² Bij toepassing van die fixatie kan een restsaldo ontstaan. Dit komt dan door hogere beleggingsresultaten in het laatste uitkeringsjaar van de lijfrente. Bij uitbetaling van het restsaldo kan sprake zijn van gedeeltelijke afkoop. Dat zou inhouding van loonheffing betekenen. Bovendien is dan revisierente verschuldigd.

Aangezien de staatssecretaris dit onwenselijk acht en de fixatie is toegestaan, wordt

² Artikel 2a (lijfrenteverzekeringen) en artikel 2b (lijfrenterekeringen en lijfrentebeleggingsrechten) Uitvoeringsregeling inkomstenbelasting 2001

goedgekeurd dat de uitkering van het restsaldo kan worden beschouwd als de uitkering van een reguliere termijn.

Commentaar

Deze goedkeuring ligt voor de hand, maar het is prettig dat het nu ook is vastgelegd.

Ingegane en nog niet-ingegane uitkeringen bancaire lijfrente

Alleen natuurlijke personen kunnen gerechtigde zijn tot een nabestaandenlijfrenteverzekering. In de praktijk is het niet ongebruikelijk om erfgenamen als (laatste) begunstigde op een polis te vermelden. Na het overlijden van de verzekerde kan uit het testament blijken dat een niet-natuurlijk persoon erfgenaam is. Denk hierbij bijvoorbeeld om een algemeen nut beogende instelling. Op het ondeelbare tijdstip van overlijden voldoet deze nabestaandenlijfrenteverzekering niet langer aan de voorwaarden van artikel 3.125, eerste lid, onderdeel b, Wet IB 2001. Dit leidt tot het in aanmerking nemen van negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen. Dat geldt voor het aandeel van de niet-natuurlijke persoon in de nabestaandenlijfrenteverzekering. Ook is de overledene over dat deel revisierente verschuldigd.

Dit geldt ook voor een nabestaandenlijfrenterekening (en een nabestaandenlijfrentebeleggingsrecht) waarvan de uitkeringen op het tijdstip van overlijden nog niet zijn ingegaan, dus in de opbouwfase.

Een niet-natuurlijk persoon kan afstand doen van de begunstiging of gerechtigheid.

Dit gebeurt vanzelfsprekend na het overlijden.

De staatssecretaris van Financiën keurt nu goed dat geen negatieve uitgaven bij de overledene in aanmerking worden genomen als een niet-natuurlijk persoon afstand doet van de begunstiging of gerechtigheid ten gunste van de andere erfgenamen.

Commentaar

Deze goedkeuring is welkom. Vraag is natuurlijk wel of bijvoorbeeld een niet-natuurlijke persoon afstand wil doen van het aandeel in het lijfrentekapitaal. Zonder die medewerking is gewoon sprake van negatieve uitgaven.

Bancaire lijfrente en nabestaande die AOW-leeftijd al heeft bereikt

Bij een lijfrenterekening (of -beleggingsrecht) komt het tegoed bij overlijden van de rekeninghouder toe aan zijn erfgenamen. Een erfgenaam kan op dat moment al de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt. Bij een hoge leeftijd van de nabestaanden bieden verzekeraars niet altijd een lijfrente-uitkering als product aan. De oplossing kan dan zijn om met het kapitaal een bancaire nabestaandenlijfrente aan te kopen. Wettelijk vereiste is dan een looptijd van minimaal 20 jaar.³

De staatssecretaris vindt de minimale looptijd van 20 jaar voor een persoon ouder dan de AOW-gerechtigde leeftijd onwenselijk. Vooruitlopend op een wetswijziging keurt hij daarom goed dat als een gerechtigde tot een bancaire nabestaandenlijfrente ouder is dan de AOW-leeftijd, de minimale looptijd van 20 jaar van de bancaire nabestaandenlijfrente wordt verminderd met ieder jaar dat deze gerechtigde ouder is dan zijn AOW-leeftijd. De nabestaande moet een bloed- of aanverwant in de rechte lijn of in de tweede of derde graad van de zijlijn zijn. Uitgesloten hiervan is de (gewezen) partner. De resterende looptijd moet ten minste vijf jaar bedragen. En het begrip 'jaar' betekent bij deze goedkeuring een aaneengesloten periode van 12 maanden.

Commentaar

De goedkeuring klinkt sympathiek en kan in voorkomende gevallen uitkomst bieden. In het besluit wordt het voorbeeld genoemd van een kind dat overlijdt en de ouder/erfgenaam ouder is dan de AOW-leeftijd.

De staatssecretaris wijst op het feit dat verzekeraars niet altijd een lijfrente-uitkering

aanbieden. In de praktijk zal de leeftijdsgrens voor het al dan niet aanbieden van een lijfrente om en nabij de 75 jaar liggen.

FA